

~~hna huma tar Rhib Griegi u l-ital tar rahal, li qeghdin jithejjew ghall ghasar ta' fil ghaxija. Dawna jilqghuk bil ferha, iduru bik mill ahjar li jistghu, u juruk kif jahdmu x xbiehat tal qad disin li jnabaghtu ma' Cipru kollha. Ix xbiehat li jahdmu dawna, ikunu qis hom kollha titnijiet jew kopji ta' xbiehat qodma fost dawk li jkunu mahdu min bis sengha u jnisslu qima. Mid Dejr tidhol il knisja fejn tara ghadd kbir ta' xbiehat, uhud minnhom jidhru li huma qodma ghall ahjar. Minn hemm tohrog fil bitha, li hi mdawra bil hnejjet u thares lejn il knisja, minn barra, u tara l koppla mkahhla, fuq ta-~~

~~bar gholi, minfud minn twieqi dojq u tawwalija. Il hamiem jittajjar fuq il koppla u l kanpnar, li bit tahrk tieghu jaghti lil din id dehra ftit tal hajja.~~

~~Titlaq minn hemm, minn triq ffit imharbta, bil hsieb ta' San Pawl u San Barnaba quddiem gha'ncjk. Tasew li t-tifkriet taghhom kien jisthoq qilhom li jkunu aktar meqjuma f' Cipru, ghax bis sahha taghhom dik il ezira hadet hajja ohra, imma hu kif mhu, meta tqis haga ma' haga, tif hem li sahsitra tifkriet hfief, kif in-huma issa, ghandhom ukoll is siwi taghhom.~~

B. Bellarminu Bagatti, O.F.M.

AHBARIJET TAL-ART IMQADDSA

Il-Bazilka ta' Nazaret — Kif habbar-na aktar minn darba f'dan il-Qari, il-knisja zghira li kien hemm f'Nazaret fuq id-Dar Imqadssa tal-Madonna, mibnija bil-ghagla fi ffit xhur mill-Frangiskani, inhattet, u fi mkienha sejra tinbena Bazilka kbira. Ghal dan il-ghan kien mibghut minn Ruma l-Ar-Kitett Giovanni Muzio, wiehed mill-aqwa Inginjeri ta' l-Italja, dak in-nif-su li hazzez il-pjanta u hadem il-mudell. Ix-xoghol ma jdumx ma jinbeda, u l-Arkitett Muzio qabbad biex jghinuh ukoll nies imharrgin fil-ghelm u fis-sajja' biex ix-xoghol ikun ta' darba u johrog tajjeb minn kull imkien.

Elf ruh se jtilqu minn Kana — Fir-rahel tal-Galilija qrib Nazaret, jismu Kafar Kanna, fejn Kristu biddel l-il-ma f'inbid, saret glieda kbira bejn zewg hamuliet jew razez, il-hamula ta' Ghabbas, u l-hamula ta' Hatib. Ix-Xih jew sindku tar-rahel, biex ma jo-

qoghdux jaghmlu hsara lil xulxin, kif inhi d-drawwa tal-Gharab, wissihom li jtilqu minn hemm u morru jghammru fi rhula ohra bghid minn xulxin. Ghal dan issa sejr in ibieghu r-raba li ghandhom qrib Kana u jigbru mielhom u jtilqu minn hemm.

Is-safra ta' Melek Husejn — Ir-re, jew kif jghidulu huma "Melek" tal-Gordanja siefer safra ta' xahrejn u issa raga lura fil-pajjiz. Meta kien l-Amerka stiednu ghandu l-Kardinal Spellmna u tah cekk ta' hamest e'lef dollar biex iqassamhom lill-fogra tal-Gordanja. Meta l-Melek mar Ruma zar zjara lill-Qdusija Tieghu l-Papa u dam jithaddet mieghu hin twil.

Il-Lhud u l-"Ghaqda l-Qadima" — F'gazzetta msemmija "The Bible Bulletin" issemma li s-sena l-ohra 1958 nbieghu kotba tal-Bibja fl-ilsna kollha tad-dinja, mill-anqas hamsa u ghoxrin miljun (25,000,000). Ghal dan xi kit-

tieba Lhud kitbu fil-gazzetti ta' Israel u hajru lill-Hakma taghhom biex tiftah kawza fil-Qorti Internazzjonali halli jinghata lil-Lhud il-jedd tal-“Copyright”, billi l-“Ghaqda l-Qadima” kienet miktuba kollha mil-Lhud. Hekk il-Lhud iridu jibdlu fi flus il-Ktieb tal-Kelma t'Alla.

Patrijarka ġdid tal-Qoptin — Patrijarka ġdid tal-Qoptin-Ortodossi lahaq Abuna Qommos Mena l-Barmusi, li aktarx jiehu l-isem ta' Kirillos VI. Il-hatra tiegħu saret il-Kajr. Il-hatra ssir hekk: jinghażlu tliet irhieb u jinkiteb isimhom fuq tliet biċċiet karti u jitqiegħdu ġewwa żir. Iz-żir jitqiegħed fuq l-artal waqt il-Quddiesa l-Kbira, u wara l-quddiesa jingiebb tifel ta' seba' snin li jdahhal idu fiż-żir u jtalla' biċċa minn dawk il-karti. L-isem tar-Raheb li jkun fuq il-karta, dak isir Patrijarka. Il-Qoptin ilhom minghajr Patrijarka mit-13 ta' Novembru 1956, meta miet il-Patrijarka l-iehor, Jussaf II.

Il-Lhud u l-Liturġija Kattolka—Fil-gazzetta tal-Partit tal-Haddiema ta' Israel, imsemmija “Dabar”, wiehed kitieb, H. Shorer, fahhar l-imġieba tal-Papa Ġanni XXIII, billi neħha mil-Liturġija tal-Ġingħa l-Kbira l-kliem “*perfidis Judaeis*”, u haġjar biex bħala hlas, jitnehhew mill-ktieb tat-talb

Lhudi l-kelmiet “Ixhet fuq il-Ġojim (l-Insara) il-qilla tiegħek”. Imma l-gazzetta tal-Partit Dini tal-Lhud, li jisimha “Ha-Zofe” fl-artiklu tal-Editur, maqdrat bl-ahraġ din it-tnebbiha, u qalet li dan ma għandux isir, wara li ftit tas-snin ilu, l-Insara, bil-halla tal-knisja tagħhom, qatlu sitt miljuni ta' Lhud fil-Germanja.

Ara x'għandha x'taqsam il-Knisja Kattolka man-Nażizmu—Anqas jafu x'ikunu jgħidu.

Malta — Żjara ta' Patri Ġuzepp Cremona — F'Lulju li għadda, Patri Ġuzepp Cremona, O.F.M., tat-Terra Santa, kif kien sejjer Ruma, għadda Malta u qatta' hawnhekk ġingħa. Patri Cremona huwa wild tal-Eġittu, imma għandu zijietu u wliedhom hawn Malta. Iz-żmien għaddieħ iżur lil niesu, kif kien xieraq, għal hekk ma kellux żmien jiktbilna xi haġa għal dal-“Qari”. Imma wegħdna li jiktbilna 'l quddiem.

Grazzja tal-Madonna tal - Kalvarju Teresa Teuma baġħtitilna nofs lira (10/-) biex nibgħatuha Ġerusalem bhala tizzija ta' haġr tal-grazzja li qalgħet bl-interċessjoni tal-Madonna tal-Kalvarju, billi fieqet minn marda li kellha. J'Alla l-Madonna tibqa' tharisha minn kull hemm.

KLIEM TA' ĠAHAN

Darba kien hemm wiehed haħib ta' Ġahan u staqsieħ: “Ġahan, int taħt liema mħalla ta' kwiekeb twelidt?”

“Taħt l-imħalla tal-bodbot”, wieġbu Ġahan.

“Ma jistax ikun” wieġbu dak; “ma hemmx imħalla tal-bodbot”.

“Biex ingħidlek sew,” raġa' Ġahan, “jien twelidt taħt l-imħalla tal-gidi, imma bħal ma jien kont tarbija u issa, li għandi erbghin sena, sirt raġel, hekk ukoll il-gidi, minn erbghin sena 'l hawn, minn gidi kiber u sar botbod.”

REQUIESCANT IN PACE

Nixtiequ li l-imseħbin tagħna jitolbu għar-ruħ għażiża ta' dawn li għejjin, li telqu minn din id-dinja qabilna, u li nieshom jixtiequna niftakru fihom fit-talb tagħna.

MALTA

RABAT: Paola Galea, Giovanni Galea, Agostino Dimech, Giovanna Dimech, Paolo Tonna, Maria Tonna, Carmelo Tonna, Vittoria Tonna, Carmelo Demanuele, Rosy Deguara, Emily Demanuele, Antonio Demanuele, Enrico Demanuele, Maria Demanuele, Maria Demanuele, Carmelo Deguara, Domitilla Cutajar, Maria Cutajar, Felice Ebejer, Giuseppe Cutajar, Maddalena Cutajar, Angiolina Debattista, Felice Cutajar, Anna Vassallo, Salvatore Vassallo, Antonio Vassallo, Maria Stivala, Albert Vassallo, Anna Vassallo, Cataldo Stivala, Lorenza Vassallo.

KOSPIKWA: Giuseppe Ellul, Giuseppe Desira, John Cassar, Anna Maria Cassar, Emmanuele Cassar, Emmanuele Busuttil, Giovanna Busuttil, Carmelo Busuttil, Giuseppe Galea, Carmelo Mizzi, Franky Baldwin, Ugo Zammit, Elma Spiteri, William Helmitt, Maria De Giorgio, Paolo De Giorgio, Carmela Ellul, Michele Ellul, Enrico Abela, Enrico Bonello, Antonio Cachia, Maria Cachia, Paolo De Giorgio, Emmanuele Stivala, Francesco Camilleri, Lorenza Camilleri, Salvina Buhagiar, Emmanuele Cremona, Paulino Cremona, Giuseppa Jones, Giuseppina Ellul, Giuseppina Grima, Giuseppe Grima, Franz Ellul, Giuseppe Grima, Catarina Grima, Mary Abela, Ester Bonello, Catarina Spiteri, Emmanuele Spiteri, Giovanni Baldacchi-

no, Carmela Baldacchino, Grezzju Baldacchino, Lorenzo Baldacchino, Cajetana Baldacchino, Lolly Portelli, Carmelo Portelli, Maria Portelli, Paolo Portelli, Gesuarda Portelli, Alfredo Borg, Anna Borg, Arturo Borg, Emilia Borg, Mary Baidny, John Bondi, Lorenzo Chircop, Maria Chircop, Giuseppa Frendo, Achille Dimech, Giuseppe Fiorentino, Maria Fiorentino, Carmelo Cauchi, Paola Piscopo, Giuseppe Piscopo, Giuseppe Debono, Maria Debono, Lorenza Cutajar, Giuseppe Debono, Concetta Grima, Giovanna Grima, Giuseppe Grima, Emmanuele Schembri, Nerico Garritt, Giuseppe Mallia, Antonia Mallia, Catarina Grima, Francesco Grech, Paolo Grima, Censina Grima, Patrick Grima, Antonia Grich, Giuseppe Grech, Teresa Zarb, Raffaella Gatt, Salvatore Gatt, Salvatore Zarb.

SIGGIEWI: Giorgio Chircop, Nicola Borg, Spiru Borg, Valentino Cachia, Vincenza Aquilina, Maria Anna Aquilina, Benedetto Bugeja, Angelo Delia, Carmela Delia, Nicola Vassallo, Grazia Vassallo, Maria Anna Vassallo, Giuseppe Vassallo, Carmelo Vassallo, Costanza Delia, Nicola Delia, Giuseppa Vassallo, Nicolina Cutajar, Michele Cutajar, Paola Attard, Francesco Attard, Nicola Pace, Antonio Pace, Giuseppe Calleja, Margherita Calleja, Giuseppe Saliba, Salvatore Bonello, Paola Bonello, Nicola Farrugia, Paolo Farrugia, Rosa Farrugia, Peter Farrugia, Rosina Aquilina, Michele Aquilina, Maria Farrugia, Paolo Farrugia, Catarina Muscat, Salvatore Muscat, Giuseppe Muscat, Anna Muscat, Angelo Muscat, Giuseppe Muscat, Antonio Muscat, Giuseppe

Muscat, Maria Muscat, Maria Anna Bonello, Giovanna Abela, Nicolina Cachia, Andrea Cachia, Salvatore Mangion, Agostino Mangion, Maria Micallef, Francesco Micallef, Michele Micallef, Carmela Micallef, Anna Micallef, Giuseppa Micallef, Anna Buhagiar, Michele Tanti, Rosa Tanti, Giovanni Galea, Paola Abdilla, Antonia Abdilla, Carmela Farrugia, Andrea Aquilina, Veneranda Aquilina, Nicola Aquilina, Salvatore Schembri, Nicolina Schembri, Antonio Schembri, Michele Mifsud, Giuseppa Mifsud, Maria Mifsud, Giuseppe Mifsud, Felicia Agius, Innocenzo Agius, Benedetto Mifsud, Anna Mifsud, Carmela Zammit, Giuseppe Zammit, Nicola Zammit, Maria Assunta Agius, Ruggiero Agius, Gianmaria Formosa.

SANTA VENNERA: Maria Camilleri, Vincenzo Pace

LUQA: Andreana Mizzi.

GHARGHUR: Bartolomeo Aquilina.

HAMRUN: Giuseppa Xerri, Carmela Xerri, Censina Camilleri, Spiro Camilleri, Rocco Camilleri, Maria Buhagiar, Paolo Vella, Emmanuela Caruana, Joseph Caruana, Giuseppe Mallia, Edoardo Mallia, Mary Sammut, Victor Sammut, Cajetano Mangion, Salvatore Refalo, Marianna Fsadni, Carmelo Barbara, Giuseppe Butigieg, Concetta Butigieg, Alessandro Magri, Francesco Magri, Giovanni Magri, Filippa Attard, Gaudenzia Attard, Andrea Attard, Calcedonio Attard, Carmelo Attard, Grezia Mallia, Modesta Camilleri, Publio Micallef, Saveria Micallef, Antonio Camilleri, Giuseppe Micallef, Giuseppe Maistre, Paolina Maistre, Maria Bugeja, Lucrezia Deguara, Giovanni Deguara, Maria Mifsud, Spiridione Mifsud, Annetta Maxfield, Salvatore Bajala, Concetta Bajada, Teresa Psaila, Carmela Mifsud, Don Enrico Perez, Dun Gu-

zepp Vella, Carmela Mifsud, Vincenzo Mifsud, Francesco Mifsud, Emmanuele Mifsud, Rosina Bezzina, Giuseppe Bezzina, Paola Zahra, Franz Zanra, Felice Vassallo.

MOSTA: Giuseppe Camilleri, Giovanni Vella, Giuseppe Camilleri, Francesco Fenech, Carmelo Camilleri, Carmela Galea, Gianmaria Galea, Giuseppe Galea, Filomena Muscat.

FLORIANA: Victor Naudi, Elisabetta Naudi.

BIRKIRKARA: Antonio Scalpello, Emilia Scalpello, Carmelo Zammit, Giuseppa Zammit, Emmanuela Zammit, Anthony Mercieca, John Mercieca, Giuseppe Mercieca, John Vella.

VALLETTA: Rosina Bonnett, Carmelo Bonnett, Giuseppe Bonnett

LIJA: Giuseppe Buhagiar, Veneranda Buhagiar, Emmanuela Buhagiar.

MELLIEHA: Maria Gauci, Paolo Gauci, Anna Gauci, Vincenzo Gauci.

SENGLEA: Catarina Trapani, Spiridione Baron, Catarina Darmanin, Felice Darmanin, Sapienza Attard, Paolo Attard.

ZEJTUN: Carmelo Mangion, Felicia Mangion, Agnello Desira, Carmelo Desira, Agnello Camilleri, Catarina Mercieca, Riccardo Birmingham, Amelia Debono, Giuseppe Grech, Anna Grech, Giuseppe Fenech, Anna Fenech, Concetta De Gabriele, Vincenzo De Gabriele, Giuseppe Baldacchino, Giulino Baldacchino, Michelina Camilleri.

GHAWDEX

KERCEM: Micheleangelo Buhagiar.

Min-naha taghna nizguraw qrabathom li l-erwieh ta' dawn mejtin gheziez iko'llhom dejjem sehem mill-quddies li jitqadd fuq il-Qabar ta' Kris'u.